

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXL (15)

No. (števil.) 13

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. marca (marzo) 1962

Unicili bi nas radi

V zvezni ljudski skupščini v Beogradu so 13. marca t. l. sprejeli zakon o amnestiji. Nanaša se na okrog 1000 oseb, ki so kot politični priporniki zaprti po raznih zaporih v državi, na okoli 150.000 emigrantov iz Jugoslavije, ki so sodelovali v raznih kvizlinških formacijah in so ob zlomu fašistične Nemčije skupno z njenimi četami pobegnili iz Jugoslavije, in končno na okrog 100.000 bivših oficirjev, podoficirjev in vojakov, vojnih ujetnikov in internirancev, ki so po vojni ostali v emigraciji. Amnestija se končno nanaša tudi „na maloštevilne Jugoslovane, večinoma mlade ljudi, ki so iz raznih razlogov, največji del pa iz avanturizma ilegalno odšli iz Jugoslavije“.

Zakon o amnestiji se pa ne nanaša „na neposredne izvršilce, na naloga-jalce in organizatorje hudih vojnih zločinov in umorov, na organizatorje in iniciatorje sovražnega dejanja v inozemstvu proti ustavi ureditvi Jugoslavije, na „volksdeutscherje“ in tiste pripadnike narodnih manjšin, ki so v drugi svetovni vojni sodelovali v sovražnih vojaških, političnih in drugih organizacijah in so danes v inozemstvu, in na osebe, ki so v drugič stori-le v zakonskem predlogu na navedena kazenska dejanja. Od amnestije so pravtako izvzeti izvršilci kazenskih dejanj vohunstva, organiziranja in pošiljanja oboroženih skupin ali posameznikov v Jugoslavijo, izvršilci nasilstev proti zastopnikom ljudske oblasti, proti gospodarsko-družbenim organizacijam, organizatorji združenj proti ljudstvu in državi in osebe, ki odgovarjajo za politični zločin genocida“.

V zvezni ljudski skupščini je zakonski osnutek o amnestiji pojasnjeval med drugimi sam podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, vrhovni šef jugoslovanske javne in tajne komunistične policije. Med drugim je izjavil tudi naslednje: „Mi smo vedno izhajali iz tega, da sta človek in njegova svoboda v svobodni domovini največji vrednoti. Zato smo tudi prej, kolikor je bilo mogoče, s polnim razumevanjem in odgovornostjo ravnali s tistimi, ki so se pregrešili zoper kristi države in ljudstva. Politična in gospodarska stabilnost, politična enotnost narodov Jugoslavije, njen vsestranski gospodarski napredek in vedno večje uveljavljanje človeka in njegove svobode v procesu socialističnega družbenega razvoja omogoča Jugoslaviji, da pogojno oprostí vsem, ki niso neposredno sodelovali v krvavih zločinih“.

Tako je govoril Ranković pred dobrim tednom v beograjskem parlamentu. Pa ni bilo to prvič, da je govoril politični emigraciji. Pred tem je že 15. julija lanskega leta v izjavi beograjski Politiki pošiljal med politične emigrante iz Jugoslavije sirenske glasove ter jih nagovarjal, naj „bi uredili svoj odnos do domovine“ ter se na jugoslovanskih diplomatskih predstavništvih vpisali v knjigo državljanov FLR. Tam bi nato dobili jugoslovanske potne liste, s katerimi bi lahko odšli za stalno domov, ali pa prihajali v domovino samo na obiske.

To kar smo povedali ob lanskem Rankovićevem vabljenju političnih emigrantov iz Jugoslavije na vrnitev v domovino odnošno o njegovih prošnjah in nasvetih za ureditev „odnosov emigrantov do domovine“, velja prav tako letos. Sedanjí komunistični režim v Jugoslaviji se je zavedel, da mu je politična emigracija nevarna, ker mu v svobodnem svetu dela škodo, mu kvari in podira načrte, ker odkriva komunistične namere ter opozarja na komunistično pretvarjanje v demokratskem svetu. Zato bi se je rad znebil. Rad bi jo unicil. Zlasti še slovensko politično emigracijo, ker je od vseh najbolj organizirana, in si je v svobodnem svetu v malem ustvarila vse to, kar smo imeli v Sloveniji pred vojno. Ustvarja kulturne dobrine, se kulturno, gospodarsko in družabno razvija. Izdaja knjige, liste, revije, ima številne organizacije, društva, velike in lepe slovenske domove, je organizirala slovenske šolske tečaje, kjer slovensko mladino vzgaja v slovenskem narodnem in verskem duhu. Tako se v svobodnem svetu razvija naprej izseljena Slovenija v svobodi in demokraciji. Na ta

Brez rezultatov v Zenevi

Tisočletja nazaj se je človeštvo trudilo, da bi odpravilo ali vsaj omejilo oboroževanje. Med drugim je že v Stari zavezi prerok Izaija pozval ljudi, naj spremene meče v pluge in pušice v motike.

V 19. stoletju sta bili prvi ZDA in Anglija, ki sta leta 1812 sklenili sporazum o zmanjšanju svojih pomorskih sil na ameriških Velikih jezerih na štiri edince vsaka.

Prvi večji mednarodni poskus o omejitvi oboroževanja je bil storjen na haški konferenci leta 1899, kjer je bila sklicana na iniciativno carske Rusije. Na konferenci so ugotovili, da ne morejo omejiti oboroževanje, toda 27 držav, ki se je konference udeleževalo, je podpisalo sporazum, po katerem so prepovedali uporabo dušilnih plinov in dum-dum krogel.

Na konferenci v Haagu leta 1907 je 43 držav sklenilo prepoved strupov in strupenega orožja. Prav tako so odobrili britansko resolucijo, v kateri Anglija poziva na resno proučevanje visokih vojnih proračunov.

Po prvi svetovni vojni so ZDA sklicale washingtonsko pomorsko konferenco leta 1922. Takrat so ZDA, Anglija, Francija, Italija in Japonska sklenile zmanjšati število svojih vojnih ladij. Ta sporazum in londonška pomorska pogodba iz leta 1930 sta bila razveljavljena leta 1936.

ZDA in Francija sta s Kellogg-Briandovim paktom iz leta 1928 obso-dili vojno kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov, toda nista razpravljali o omejitvi oborožitve. Pakt je podpisalo 62 držav. Pakt je postal kos papirja, ko so se začeli spori okoli leta 1930.

Liga Narodov je leta 1932 sklicala konferenco za omejitve oboroževanja.

Nov referendum v Franciji

Francoska narodna skupščina je pretekli teden v dvodnevi debati razpravljala o Alžiru. Skrajni levicariji s komunisti so De Gaullovo alžirsko politiko označili z „izdajstvom“ in je prišlo v skupščini do takega vpitja, da končno niso mogli glasovati.

De Gaulle je sporočil skupščini, da bo 8. aprila v evropski Franciji in po vseh njenih čezmorskih posestih, razen v Alžiru, referendum za ali proti njegovi alžirski politiki. Politične stranke so smele začeti svojo kampanjo za ali proti referendumu v ponedeljek, dne 26. marca.

Referendum v Alžiru pa bo verjetno v juliju tega leta ter bodo mogli muslimani in evropski naseljenci odločiti o svoji nadaljnji usodi. Ker bo večina evropskih naseljencev, po navodilih OAS, bojkotirala referendum, menijo, da bo referendum izpadel v splošno glasovanje za neodvisnost Alžira.

OAS pa medtem nadaljuje s svoji-

razvoj pa komunisti nimajo in ne morejo imeti nobenega vpliva. In to jih boli in zato bi nas rad onemogočili, da bi preprečili, da bi slovenska politična emigracija še naprej mogla razvijati doseženo vsestransko delavnost.

Zato so doslej vse poskusili, da bi jo onemogočili. Že po taboriščih. Pa niso uspeli. Nato v izseljenstvu, kjer so jugoslovanska komunistična diplomatska predstavništva bila vse do lanskega leta sovražno razpoložena do političnih emigrantov iz Jugoslavije. Pa tudi zaradi tega politični emigranti niso klonili. Ponižati se je moral sam vrhovni šef komunistične policije Ranković ter ji začel govoriti z jezikom, katerega do tedaj komunisti proti emigrantom niso poznali. Lepo jih je vabil domov in jim obljubljal mirno življenje. Lahko pa ostanejo v inozemstvu še naprej. Samo svoj „odnos do domovine naj uredi“ z vpisom v knjigo državljanov FLR Jugoslavije.

Iz objavljene amnestije zvemo več zanimivih stvari. Tako: 1. da imajo v komunistični Jugoslaviji še vedno politične pripornike. Koliko jih je more še biti. Če jih bodo sedaj po zadnji amnestiji izpustili na svobodo kar en tisoč; 2. političnih emigrantov, ki se ne marajo vrniti v komunistično suženjstvo, je v svobodnem svetu nad četrt milijona. To priznava sam Ranković; 3. iz

Konference se je udeleževalo 61 držav, vključno ZDA, čeprav te niso bile članice Lige. Sklenili so samo načelne sporazume. Japonska je Ligo zapustila leta 1933, sledile sta ji Italija in Nemčija.

Po drugi svetovni vojni je OZN dobila nalogo proučevati možnosti razorožitve in dajati tozadevna priporočila Varnostnemu svetu. Ustanovljena je bila med drugim tudi atomska komisija, da bi eliminirala atomsko orožje in vsa druga sredstva za množično uničevanje.

Od leta 1946, ko je bila atomska komisija ustanovljena, so ZN doživljali nepregledno vrsto predlogov, odklinitvev, sestankov in neuspehov, do lanskega decembra, ko je Glavna skupščina ZN enoglasno odobrila ameriško-sovjetski sporazum, da naj 18 članski odbor znova začne razpravo o razorožitvi v Zenevi.

Ta odbor sestoji iz: petih zahodnih držav — ZDA, Anglije, Kanade, Italije in Francije (ki je doslej odklanjala sodelovanje), petih komunističnih držav — ZSSR, Poljske, Češkoslovaške, Romunije in Bolgarije in osmih nevtralnih držav — Egipta, Burme, Nigerije, Meksika, Abesinije, Švedske, Brazila in Indije.

Tudi na tej konferenci, ki zaseda v istih prostorih, v katerih je zasedala konferenca Lige narodov, doslej še niso prišli do nobenih konkretnih, pozitivnih rezultatov. Sedaj so glavna ovira za resno proučevanje razorožitvenega problema komunistična ZSSR in njeni sateliti, kakor so bile podobna ovira v Ligi narodov fašistične in nacistične Italija, Nemčija in Japonska.

Ameriški zunanji minister Rusk je v tork popoldne odletel iz Zeneve na poročanje v Washington.

mi terorističnim; napadi in poziva francosko prebivalstvo v Alžiru na oborožen odpor proti francoski vojski. Pretekli teden je tako prišlo do novih velikih krvavih spopadov med francoskim prebivalstvom in francosko vojsko. Francoski vojski se je posrečilo pri tem ujeti enega izmed glavnih vodij OAS, bivšega generala Edmonda Jouhauda. Z njim so zajeli tudi ves njegov štab štirih pomočnikov in ene ženske. Vse so z letalom prepeljali v Pariz in jih zaprli v ječo Sante. Jouhaud je bil obnemem z generalom Salanom in drugim ubeglim uporniškim častniki že lansko leto obsojen od posebnega sodišča na smrt.

De Gaulle je pretekli teden ponovno govoril po radiu in televiziji in pozval Francijo in alžirsko Francoze, naj odobrijo njegovo alžirsko politiko, istočasno pa je zagrozil OAS in upornikom, da jih čaka samo najstrožja kazen.

amnestije je nadalje razvidno, da ljudje tudi še sedaj kar naprej protizakonito beže iz Jugoslavije in odhajajo v svobodni svet. Število takih mladih ljudi, ki jih Ranković označuje sicer za „avanturiste“, mora biti precej visoko, če je moral režim izdati tudi zanje amnestijo, s katero bi jih rad dobil nazaj domov, in 4. amnestija potrjuje pomembnost politične emigracije in njenega dela v svetu. Ranković bi jo rad za vsako ceno razkrojil in preprečil njeno delo.

To potrjuje sam z besedami, ki jih je izrekel v parlamentu:

„Naši ljudje, ki so amnestirani, in patriotske organizacije naših gospodarskih izseljencev imajo sedaj široke možnosti, da kot lojalni državljani države, v katerih žive, postanejo činitelji, ki naj prispevajo k boljшему razumevanju in spoznavanju, ki da bodo element, ki spaja naše narode in državo z narodi in državami, kjer živijo in pri katerih uživajo gostoljubje.“

Naj Ranković poizkuša, kar hoče, naj vabi in obljublja. Naj proglašá amnestije. Za nas je gotovo to: Jedro emigracije bo ostalo trdno. Če bodo odšli slabši, bodo samo olajšali delo tistih, ki bodo vztrajali v zvestobi idealom in ki jih nobene vabe ne bodo premotile. Verujemo, da bo zmagala svoboda, propadla pa bo nasilje!

Argentina pred usodnimi dogodki

Ko smo pisali poročilo o sedanjem političnem položaju v Argentini za zadnjo številko Sv. Slovenije, je bilo ob zaključku lista kazno, da se bo vse lepo razvijalo in končalo. Na zahtevo državnih tajnikov za vojsko, mornarico in letalstvo bo predsednik republike dr. Frondizi sestavil koalicijsko vlado, odn. viado narodne sloge, prišlo bo tudi do tesnejšega sodelovanja med demokratskimi političnimi strankami, med radikalnimi strankama pa celo do združitve.

Dr. Frondizi ne more sestaviti koalicijske vlade

Vsi načrti za sestavo koalicijske vlade so se pa izjalovili, kajti opozicijski ljudski radikali, demokratski socialisti, progresivni demokrati in predstavniki Federacije demokratskih sredinskih strank so na predsednikovo povabilo za razgovore odgovorili odklonilno. Celó tako daleč so šli, da so izjavili, da se s predsednikom dr. Frondizem sploh ne razgovarjajo. Na razgovore so pristali poleg vladne radikalne stranke še predstavniki neodvisne državljanske stranke in krščanski demokrati, ki so za izhodišče reševanja politične krize zahtevali razveljavitev dekreta o anuliranju zadnjih volitev v tistih peterih provincah, v katerih so zmagali peronisti.

Odstop državnih tajnikov oboroženih sil

Potem, ko so državni tajniki oboroženih sil sporočili predsedniku republike zahtevo o nujnosti sestave koalicijske vlade, so tudi sami dali ostavke, toda predsednik jih ni sprejel, pač pa je sprejel ostavke vseh ostalih ministrov v svoji vladi.

Iskanje možnosti za rešitev politične krize

Po ostavki vseh ministrov je predsednik dr. Frondizi takoj začel razgovore z različnimi političnimi osebnostmi zlasti iz svoje radikalne stranke. Ti so mu sporočili sklep vodstva stranke, da je stranka z njim solidarna in da ne bo pristala na nobeno politično rešitev, ki bi ne bila zakonita in ustavna. Z ozirom na zahtevo predstavnikov Federacije sredinskih strank, da sedanja politična kriza terja odstop predsednika dr. Frondizija, je predsednik senata dr. Guido, ki po ustavi vedno nadomešča predsednika, kadar je odsoten, izjavil, da brez dr. Frondizija ni zakonitosti. Tudi vladna radikalna stranka je objavila, da predsednik dr. Frondizi ne sme odstopiti. Predsednik vladne radikalne stranke dr. Alfred Garcia je poudaril tudi to, kar so zatrjevale vse ostale demokratske politične stranke, da je proti prepovedi političnih strank. Dodal pa je, da je treba povedati tudi to, da je peronizem dopustil, da so se ga poslužili komunisti za širjenje totalitarizma.

Drž. tajniki obor. sil iščejo rešitev

Istočasno kot predsednik dr. Frondizi so imeli številne posvete tudi državni tajniki.

VOJVODA EDIMBURSKI NA OBISKU V ARGENTINI

Prejšnji teden, v četrtek je prišel na enotedenski obisk v Argentino so. prog angleške kraljice princ Filip, vojvoda Edimburški.

V Buenos Airesu ga je sprejel predsednik republike dr. Frondizi z najvišjimi civilnimi, vojaškimi in cenkovnimi osebnostmi.

V čast odličnemu angleškemu gostu so bili v Bs. Airesu številni sprejemni, na katerih je bilo v zdravnicah poudarjeno tradicionalno prijateljstvo med Argentino in Anglijo.

Iz Buenos Airesa je princ Filip odšel v Mar del Plato in ostala obmorska kopališka mesta, nato pa v provinco Córdoba, odkoder se je v tork znova vrnil v provinco Bs. Aires na veliko estancijo blizu mesta Lobos.

OB ZAKLJUČKU LISTA V SREDO POPOLDNE:

Buenosajreški popoldnevnik Noticias Gráficas v posebni izdaji poroča, da se je proti predsedniku republike dvignila vojna mornarica. Vojaške posadke v notranjosti so se ji pridružile.

Iz tedna s teden na 4. strani

žavni tajniki oboroženih sil. Tudi oni so hoteli razčistiti položaj z demokratskimi strankami, kajti padlo je v oči, da so odposlanci Framinija, t. j. pri zadnjih volitvah izvoljenega peronističnega guvernerja za provinco Bs. As., med drugim obiskali tudi predsednika opozicijske ljudske radikalne stranke dr. Balbina ter se zavzemali za enotno nastopanje vseh za zavarovanje zakonitosti in ustavnosti. Vojska se je za ta korak odločila, ker se smatra za čuvarja pridobitve osvobodilne revolucije, t. j. demokratskega reda v republiki. Oborožene sile stoje namreč na stališču, da svoboda in demokracija, ki ju je osvobodilna revolucija leta 1955 povrnila državi, ne smeta biti nikdar več v nevarnosti. Morata biti tako temeljna dogodka v argentinski politiki; zgodovina kot sta Majska revolucija leta 1810 ter zmaga generala Urquize leta 1852 pri Caserosu nad Rosasom.

Razgovori so bili številni. Podnevi in ponoči. Imeli so jih državni tajniki za vojsko, mornarico in letalstvo najprej vsak z visokimi vojaškimi osebnostmi, v svojem resoru, nato pa so se sestali državni tajniki vseh oboroženih sil ter so razpravljali o političnem položaju, o razgovorih s političnimi osebnostmi. Razprava se je razvijala o naslednjih možnostih za izhod iz sedanje politične krize v Argentini: 1. Iskanje formule, ki bi predsedniku dr. Frondizju omogočila, da bi ob temeljiti ustavni spremembi ostal še naprej predsednik republike; 2. odstop dr. Frondizija, katerega naj zamenja osebnost, kakor to predpisuje zakon o zastopanju predsednika republike, in 3. odstavitev vlade.

Tako je oseba predsednika dr. Frondizija vedno bolj prihajala v razgovore, ki so jih imeli državni tajniki oboroženih sil za rešitev sedanje politične krize.

Dr. Frondizi prosi za posredovanje biv. predsednika Aramburuja

Iz povedanega je razvidno, da se je politični položaj vedno bolj zapletal. V tem stanju je dr. Frondizi povabil na razgovor biv. predsednika vlade osvobodilne revolucije gen. Aramburuja in ga prosil za posredovanje.

Gen. Aramburu je posredovanje iz rodoljubnih nagibov sprejel. Časnikarjem je dejal, da bo sprejel nalogo vrnil na naslednjih osnovah: 1. ohranitev ustavnega stanja; 2. spoštovanje ljudske volje, izražene 18. marca; 3. peronisti morajo dati konkretna in zanesljiva zagotovila, da ne bodo delali na povrnitev diktature; 4. iz vlade mora izginiti skupina frigeristov (peronisti); 5. nevtralizirati je treba tiste vojaške osebe, ki zagovarjajo prevrat; 6. uvesti je treba tako gospodarsko politiko, da bodo trdote, ki jih nalagajo ukrepi za ozdravitev gospodarskega življenja, bolj pravično razdeljene; in 7. sestaviti je treba tako vlado, da bo ljudem znova povrnila zaupanje v republiko.

Gen. Aramburu je časnikarjem tudi povedal, da je dr. Frondiziju dejal, da se za rešitev politične krize ne sme opustiti noben napor in nobena žrtve, pa četudi bi morala biti osebna, če bi to zahtevala ohranitev ustavnega režima.

Gen Aramburu na delu

Gen. Aramburu je takoj razvil vsestransko delavnost. Takoj je klical na razgovore politične osebnosti iz posameznih demokratskih strank, še prej se je pa sam temeljito informiral o položaju pri treh državnih tajnikih oboroženih sil. Nato je z njimi ponovno konferiral in z njimi preučeval vse možnosti, ki prihajajo v poštev za rešitev položaja.

Vsa teža politične krize se je odražala iz Aramburujevega govora, ki ga je imel po radiu in televiziji v nedeljo zvečer. Najprej je povedal, da je posredovanje prevzel samo iz rodoljubnih nagibov in to samo iz predsednika republike. O razgovorih z drž. tajniki oboroženih sil je dejal, da je pri njih našel resnost, ki je potrebna za tako odgovorno položaje. Pa tudi zrelost, ki je doslej vedno odklanjala izbiro brezupne poti, ki bi nas končno strmoglavila v prepad, čeprav bi bili še tako plemeniti nameni.

Na drugem mestu je pozival narod: „Sedaj mi vprašanje za razdeljevanje (Nadaljevanje na 4. str.)“

Za stolico slovenscine na univerzi v Trstu

Na zadnji seji akademskega sveta tržaške univerze je predstavnik slovenske liste „Adria“ v razpravi o novem finančnem pravilniku med drugim izjavil tudi tole: „Vse lepe besede in tudi napisane točke imajo svojo veljavo v praksi edinole, ako bodo dejansko mesto postale. To se pravi, če bodo upravitelji raznih akademskih skladov dejansko ravnali pošteno in v korist celotne akademske skupnosti, kateri pripadajo tudi Slovenci.“

Pri politični debati je pa predstavnik liste Adria Marko Udovič med drugim branil zahtevo slovenskih akademikov za ustanovitev stolice za slovenski jezik na tržaški univerzi z naslednjimi besedami:

„Slovenska akademska lista Adria“ je že od svoje ustanovitve polagala veliko važnost na ustanovitev stolice za slovenski jezik na tržaški univerzi. Zato je udeležitev prav te naše želje danes dejanska nužnost, katero je treba čimprej uresničiti. Slovenski akademiki, predvsem tisti, ki slovensko čutimo, smo ponosni na svoj jezik in na lastno kulturno tradicijo in verujemo, da se bo ta naša srčna želja tudi kmalu uresničila. Saj je želja, da bi se slovensčina predavala na univerzi, čisto naravna. Danes v strokovnem pogledu potrebujejo slovensčino profesorji slovenskih srednjih in strokovnih šol na Tržaškem in Goriškem, in to ne samo slovenisti, temveč tudi tisti, ki poučujejo ostale predmete. Na znanstvenem področju pa je ta stolica potrebna zaradi stalno razvijajoče se slovenistike. Kot vsaka veda tudi slovenistika v današnjem bežnem času hitro napreduje. Hvalevredno bi bilo, ako bi tudi tržaška univerza pripomogla k temu. Na tej stolici bi morali predavati izraziti slovenisti, strokovnjaki, možje z znanstvenim zanimanjem in samostojno sodbo. Mislim, da je na Tržaškem in Goriškem nekaj takih ljudi, ki bi se z ljubeznijo posvetili temu delu. Saj v tem starem, kulturnem osrčju Evrope, kot bi moral biti prav naš Trst, bi bilo zelo dobrodošlo in predvsem v korist medsebojnega spoznavanja jezikov in kultur, ako bi se upoštevala ta naša želja.“

Nato je tribun akademskega sveta Michele Zanetti dejal, da se zahvaljuje slovenskemu predstavniku za njegove tehtne besede, ostali člani akademskega sveta so mu pa pritrjevali. Med drugim je omenil poslanca Brusasa in druge, ki da so že ob koncu preteklega leta predlagali v italijanskem parlamentu ustanovitev stolice za slovensčino na tržaški univerzi. Naglasil je, da je v tej zadevi nedavno posredoval šef tržaškega šolstva prof. Udine ter je zadeva sedaj na merodajnih mestih v resnem preučevanju.

V Havani na Kubi so objavili, da se bo 29. marca začela razprava proti ujetnikom — nesprotnikom sed. kom. režima, ki so jih aprila meseca lani zajeli pri ponesrečeni invaziji Kube. Castro je dejal, da s tem vrača ponudbo za zamenjavo ujetnikov za traktorje, ker da ni bila „pravočasno in primerno izvedena“.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Je mogoč izhod iz začaranega kroga?

Nobenega dvoma ni, da sta Slovenska formula in pariški Apel demokratijski javnosti od vseh dosedanjih poizkusov in pozivov za združenje politične emigracije narodov Jugoslavije za uspešnejšo borbo proti sedanjemu komunističnemu režimu v domovini vzbudila največ pozornosti. Na oba poziva se posamezne osebnosti v jug. politični emigraciji znova vračajo ter ob razčlenjevanju obeh političnih dokumentov razpravljajo o problematiki jug. politične emigracije in sedanjega stanja doma.

Tako je nedavno posegel v to debato tudi urednik londonskega Klica Tri glava g. Dušan Pieničar ter je v štev. 61-63 pariške politične revije „Savremenik“ objavil pod gornjim naslovom naslednja svoja razmišljanja:

„V politiki posameznih akcij ne cenijo veliko po lepim in slavnostnih besedah, kakor pa v prvi vrsti po tem, kakšno praktično vrednost so imele. Čeprav je morda do gotove meje še prežgoda dati sodbo o konkretnem vplivu pariškega Apela demokratijski emigraciji, so se vendar že sedaj pokazali gotovi znaki, na podlagi kate-

DVOJNI JUBILEJ P. BERNARDA AMBROŽICA OFM

PODROČJA NJEGOVEGA DELA: EVROPA — AMERIKA — AVSTRALIJA

V Sydneyu v Avstraliji bo 1. aprila t. l. g. p. Ambrožič OFM tiho in skromno, kakor je skromen bil vse svoje življenje, praznoval zlati redovni jubilej — 50-letnico neslovesnih redovnih obljub, 20. aprila pa 70-letnico svojega življenja.

Jubilantovo življenjsko pot ter njegovo delo nam je popisal č. g. Odilo

v duhovnika 22. junija 1915. Novo mašo pel na Dobrovi.

Po končanem bogoslovju je bil najprej katehet v Mariboru. Potem je bil poslan v Ljubljano na univerzo, da bi se usposobil za gimnazijskega profesorja na domači redovni gimnaziji v Kamniku. Tam je že nekaj časa tudi učil redovno mladino.

P. Bernard z malim invalidom J. Kolmanom ob prihodu v New York 1950

Hajnshek OFM, njegov osebni prijatelj in njegov sedanji pomočnik v dušnem pastirstvu med Slovenci v Avstraliji. Njegovo pismo se glasi takole:

„Tukaj v Avstraliji ne moremo nikjer objaviti, zato objavljamo daleč proč od jubilanta. Objaviti pa moramo, sicer bi ne vedeli, kaj se spodobi. Znani frančiškan p. Bernard Ambrožič obhaja namreč svoj dvojni znameniti življenjski jubilej:

V nedeljo, 1. aprila, poteče namreč ravno 50 let njegovih neslovesnih redovnih obljub in od onega dneva se štejejo leta redovnega življenja. Torej zlati redovni jubilej.

Naš p. Bernard je bil rojen pri Trnovčevih v Gaberjih v fari Dobrova pri Ljubljani 20. aprila 1892. Torej obhaja aprila tudi svoj 70. rojstni dan ali sedemdesetletnico svojega življenja. V ljudsko šolo je hodil na Dobrovi, gimnazijo je študiral seveda v bližnji Ljubljani. Kot 19-letni študent je potrkal na frančiškanska samostanska vrata v Ljubljani ter je zaprosil za sprejem v red. Preobleden je bil 1. aprila 1911 in sicer v tedanjem samostanu noviciata v Brežicah ob Savi. Do tistega dneva so ga klicali za Franceta po krstnem patronu, pri preoblecju pa je dobil redovno ime Bernard. Leto poskušnje je dovršil v Brežicah in ker je imel dosti gimnazijskih razredov, je po noviciatu takoj začel z bogoslovjem, ki ga je začel v Ljubljani, skončal pa v Mariboru, kjer je bil tudi posvečen

Že kot študent se je izobraževal v raznih katoliških dijaških organizacijah. Zelo zgodaj se je začel udeleževati v pisateljstvu. Bil je urednik otroškega lista Orliča, potem dekliške Vigradi. Kar sredi blagodejnega udeleževanja pa je prišel klic iz Amerike: „Sem pridi, kjer se še tako dobro poznajo sledovi našega svetniškega rojaka misijonarja in škofa Friderika Boraga. Tam sta bila dva Bernardova bratrance: duhovnika Trobea, pa profesor Seliškar. Sami dobri znanci. Predvsem pa je bil za p. Bernarda velik in močan magnet njegov novomašni pridigar p. Hugo dr. Bren, ki je iskal sodelavce. Prosil ga je tudi ustanovitelj slovenskega frančiškanskega komisarjata v Združenih državah: pokojni p. Kazimir Zakrajšek. Klic je bil močan in iskren, potreba prevelika. Par let po končanem prvi svetovni vojni je prišel v Ameriko ter je zastavil vse svoje moči v delo izseljeniškega duhovnika. Njegovo delo je ogromno:

Pomagal je na farah, ki so jih upravljali slovenski frančiškani. Takrat so se ustanovljale slovenske Ameriške Brezje, ki so ga vabile in kar klicale po pomoči. Začel je misijonariti in je prehodil Ameriko po dolgem in širokem. Krepko je zastavil svoje spretno pero pri izseljeniških listih, posebno pri Ave Mariji in Koledarju. Obema je bil tudi večletni urednik. Poklican je bil v Lemont, kjer je vodil in učil redovno mladino. Ustanovil je slo-

vensko faro sv. Janeza Vianeya v Fordovem mestu Detroit, Michigan. Ob priložnosti Vseslovenskega katoliškega shoda, ki se je vršil leta 1929 v Lemontu, je p. Bernard poklical v življenje Baragovo zvezo, ki je zdaj uradna škofijska ustanova za Baragovo proglašeno blaženim in svetnikom.

Kmalu je postal p. Bernard tudi provincialni predstojnik ali komisar slovenskih frančiškanov v Ameriki. Pred drugo svetovno vojno je razživel dušno pastirstvo med kanadskimi Slovenci. Ob času druge svetovne vojne je bil gonilna sila za pomoč potrebnim v domovini in beguncem: bil je steber Slovenske Katoliške Lige, ki se zdaj blagodejno deluje in je v vseh letih tisočim in tisočim pomagala.

Ko se je val begunstva slovenskih ljudi začel razlivati proti Avstraliji je p. Bernard razumel potrebo in je že prileten prišel med avstralske Slovence, kjer deluje že sedmo leto z vso ljubeznijo in žilavo vztrajnostjo. Na vseh straneh pomaga, posebno pa je njegovo delo osredotočeno pri slovenskem listu mesečniku „Misl“, ki jim je spretan urednik. Tako da možje, ki nekaj razumejo, trdijo, da so Misl najboljši družinski slovenski list.

V Avstraliji ne bomo mogli dosti storiti ali veliko storiti za dvojni p. Bernardov jubilej, ker sam v svoji skromnosti vsako proslavo odklanja, to pa, kar sem tukaj napisal, mora biti, četudi se bo jezil in na vse strani protestiral. Resnica je: P. Bernard je oral po treh svetovnih kontinentih: v Evropi, v Ameriki in v Avstraliji. Vsi smo veseli njegovih uspehov ter mu prisrečno čestitamo k dvojnemu jubileju.“

Tako o p. Bernardu č. g. O. Hajnshek.

Lepo ga je prikazal. Lepo popisal njegovo delo v domovini, zatem v Severni Ameriki in nazadnje v Avstraliji. Pa vendar smatramo, da moramo tudi mi sami še spregovoriti iskreno besedo v zahvalo g. p. Bernardu za vse, kar je za nas, slovenske protikomunistične, za slovenske demokratske izseljence storil, zlasti ko je bil pri Ligi v Severni Ameriki, pozneje v Lemontu in kar dela sedaj v Avstraliji.

V g. p. Ambrožiču smo imeli slovenski demokratijski begunci velikega prijatelja in dobrotnika. Moža, ki se je zanje žrtvoval in storil vse, kar je bil mogel, da jih je reševal iz begunskih taborišč, jim pomagal emigrirati v razne države, kjer so si potem lahko znova uredili življenje kot svobodni in neodvisni ljudje. Nikdar ne bomo pozabili dobrot, ki smo jih bili deležni po njegovem posredovanju!

Svojo ljubezen do novih slovenskih izseljencev pa je ponovno izpričal s tem, da se je že kot mož v letih odločil za dušno pastirstvo med njimi v Avstraliji. Za marsikoga ne bi bila lahka in prijetna stvar zapustiti lepo urejene razmere v Lemontu in oditi v Avstralijo, kjer je bilo treba zavihati rokave in krepko poprijeti za plug in orati ledino. G. p. Ambrožič je to storil z visvo ljubeznijo in moško odločnostjo.

Velike so bile težave pri delu med rojaki v Avstraliji. Prav jih razumejo samo tisti, ki se tudi drugod posvečajo delu za slovenske ljudi. Toda mož tako

odlične volje, tako kremenitega značaja kot je g. p. Bernard, ni klonil. Je vztrajal in uspel.

Ko se danes ozre na svoje delo okoli po širni avstralski slovenski fari, mu brez dvoma prijetno zadovoljstvo napolni srce. Krog sebe ima že več vnetih in navdušenih duhovskih sobratov, ki se tudi žrtvujejo za slovenske ljudi; pred sabo ima mesečno družinsko revijo Misl, ki jo tako lepo urejuje in polni s tako zanimivim in pestrim gradivom, da jo g. p. Odilo po pravici označuje za najboljši slovenski družinski list.

Koliko truda in žrtev je moral g. p. Bernard za to žrtvovati in koliko dela ima še vedno s tem, ve zopet samo tisti, ki dela na istem področju v izseljenstvu v drugih državah. S to revijo je slovenske naseljenke v Avstraliji lepo in močno povezal med seboj.

Med slovenskimi izseljenci v Avstraliji si je pa s svojim nesebičnim delom pridobil veliko prijateljev in spoštovalcev, ki so mu in mu bodo vedno hvaležni za njegovo veliko skrb in ljubezen, s katero spremlja vse njihovo delo in življenje.

Pri vsem tem pa g. p. Bernard Ambrožič ni nikdar pozabil tudi na širjenje slovenske knjige, ki izide v izseljenstvu, med slovenskimi rojaki v Avstraliji. Zato tamošnji rojaki pri njem lahko dobe vse knjige, ki izidejo v izseljenstvu ali pa pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Vsa leta tako po Avstraliji razširja tudi Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije in prav tako knjige „Slov. kult. akcije, Duhovno življenje ter za vse to sprejema tudi naročila in tako podpira slovensko kulturno dejavnost v izseljenstvu.

Pa recimo Zbornika-Koledarja Svobodne Slovenije samo ne razširja, ampak vsako leto zanj napiše tudi duhovito stvar, ki jo slovenski izseljenci povsod z zanimanjem berejo. Dokler je bil pa še v Severni Ameriki, je redno tudi pošiljal svoje odlične članke o raznih aktualnih problemih ter jih podpisoval z znano kratico PBA.

Delo v izseljenstvu ni lahka stvar. Potrebna je izredna požrtvovalnost. Treba pa je prijeti tudi ob pravem času. V tem pogledu nam je g. p. Ambrožič lahko zgled. Zgled nam je pa tudi v tem, kje je treba prijeti za delo. Povsod. Na verskem, narodnem in vzgojnem področju.

Najmočnejše sredstvo za izvršenje takega dela je tisk. Tega se je g. p. Ambrožič dobro zavedal. Sadovi njegovega dela v teh desetletjih so mogli dozoreti, ker je jubilent prav domel izredno pomembnost tiskane besede. Ko bi napisal spomine od Orliča do Misl, bi nedvomno potrdil to resnico.

Ob dvojnem jubileju g. p. Bernarda — 50-letnici njegovih redovnih obljub in 70-letnici njegovega življenja — se z globoko in iskreno hvaležnostjo spominjamo tega zaslužnega, požrtvovalnega, nesebičnega slovenskega duhovnika, javnega in kulturnega delavca ter pisatelja ter mu resnično iz srca želimo še dolgo življenje. Naj mu dobri Bog naklanja veliko zdravja! Naj ga ohranja še dolgo let med nami, da nas bo s svojim zgledom še naprej navduševal za delo med slovenskimi ljudmi v svetu, da bi ostali zvesti narodu in verski, izročilu svojih očetov! Bog ga živi še mnogo, mnogo let!

To svojemu dobremu prijatelju iz srca želi tudi Svobodna Slovenija!

sledilo, da se Narodni odbor za Slovenijo odnosno politične tranke, ki ga sestavljajo, ne bodo priključile „Apelu demokratijski emigraciji“, ki so ga objavile politične osebnosti v Parizu. Na ta način je Apel via facti dobil nekakšen praktičen pomen samo za srbsko emigracijo. Na nesrečo je pa pariška akcija časovno sovpadala z reformiranjem Srbskega narodnega odbora v Ameriki in zato ni čudno, da so nekateri Srbi, če že drugi ne, pariško akcijo vzeli kot konkurenčno potezo ameriškim Srbom. Delno to, delno pa tudi drugi razlogi, so pripomogli, da je Apel res združil število približno enako mislečih politikov, toda ni pritegnil niti ene politično res organizirane politične skupine, čeprav upoštevamo, da je organizacijski aparat srbskih emigrantskih političnih strank zelo problematičen.

Tako je praktični rezultat tako Slovenske formule, kakor tudi srbskega Apela, ta, da imamo na eni strani Narodni odbor za Slovenijo, ki ni vezan za nikogar, na drugi strani pa sicer konstituirano skupino srbskih političnih delavcev, ki pa še vedno ostaja v srbskih mejah, če pri tem ne upoštevam Srbskega narodnega odbora v sedanji sestavi kot politično najbolj zanimive ustanove. Med njima stoji ob strani Hrvatska seljačka stranka, ki

splah ne želi nič čuti o Jugoslaviji. Novoustanovljeni odbor „Demokratske zajednice Jugoslavije“ v Franciji ima sicer pooblastilo za vzdrževanje stikov z drugimi skupinami, toda z ozirom na prednjo neelastično razdelitev sil, ne izgleda, da ima pri tem kaj uspehov.

Tako se dejansko nahajamo tam, kjer smo bili vsa ta leta, odkar je padla zadnja nekomunistična jugoslovanska vlada. Med enim in drugim je minilo samo — 18 let.

Ali je splah kak izhod iz tega začaranega kroga?

Jaz mislim, da ga ni, dokler bomo ta problem reševali iz emigrantske perspektive. Zdi se mi, da je združevanje emigracije Sisičovo delo, dokler se ne bomo sprijaznili s spoznanjem, da v domovini raste popolnoma nov rod, ki nima nobene zveze s predvojno Jugoslavijo in je zato politično zastarelo sanjati o kakršnikoli vrnitvi na leta 1945, 1945 ali 1939. Revolucija je napravila svoje, potegnila je črto čez preteklost. Iz tega izhaja, da niti govora, da bi stare politične sile mogle igrati kakršnokoli politično vlogo v domovini. V domovini doračča trideset novih letnikov, ki nimajo nobene praktične politične ali družbene zveze s predvojno dobo. Z ozirom na naše življenjske razmere to pomeni, da več kot polovica prebivalcev Jugoslavije,

grobno vzeto okoli deset milijonov, raste, je raslo in doraslo pod popolnoma drugimi pogoji, kakor smo jih pa poznali v Jugoslaviji mi, ki smo sedaj v emigraciji.

Jasno je, da bodočnost pripada tem milijonom in da bodo oni odločali o svoji usodi, ne pa mi, ki smo v emigraciji. Res da obstoja možnost, da bi emigracija mogla odigrati gotovo politično vlogo, če bi namreč prišlo do vojne ali pa v domovini do take nasilne spremembe, ki bi povzročila intervencijo zunanjih sil. V zvezi s tem bi mogla ena ali druga sila uporabiti emigracijo, čeprav mi niti to ne izgleda verjetno z ozirom na vtis, ki ga imam, da bi za Zapad bil mnogo bolj zanimiv kak Džilas kot pa deset predvojnih politikov skupaj.

Če pa v Jugoslaviji ne bo prišlo do nasilne spremembe, to se mi zdi čisto gotovo, da Zapad ne bo podpiral nobene emigrantske avanture tako dolgo, dokler bo Titov režim, ali režim njegovih naslednikov — plul med Scilo in Karibdo. V tej točki se popolnoma strinjam s Topalovićevim stališčem, ki ga je povedal v komentarju Slovenske formule, ko je dejal:

„Naivno je misliti, da je mogoče, da bi se ponovilo leto 1918: da bo prišla reka sila od zunaj, da bi zrušila obstoječo oblast, ali da bo ta oblast

Novice iz Slovenije

Titov veleposlanik v Parizu dr. Darco Černej je moral na zahtevo francoske vlade oditi iz Francije. Franc. zunanje ministr. je namreč obvestilo jugoslov. vlado, da ne bo poslala novega poslanca v Beograd in je zahtevala od vlade FLRJ, naj omeji svoje predstavništvo v Parizu na rang odpravnik poslov. Zaradi te zahteve franc. vlade je beograjska vlada morala odpoklicati svojega veleposlanika dr. Černeja. Kot razlog za ta korak je franc. vlada navedla, da je bila v začetku leta misija začasne alžirske vlade vključena v diplomatski seznam in da so na poslopju alžirske misije v Beogradu izobesili tablo z nazivom misije in podobno.

Okrajni odbor Ljudske mladine Slovenije v Kopru je dal pobudo za razpravo, naj bi bila povezava Koprja z jug. železniškim omrežjem zvezna mladinska akcija za zgraditev železniške proge Koper—Kozina v letu 1963.

Mariborsko stavbno podjetje Konstruktor se je z občino Maribor-Center dogovorilo, da bo za dogovorjeni znesek zgradilo več stanovanjskih blokov s ceneni stanovanji. Podjetje je dosedaj zgradilo tri take stavbe bloke, od katerih ima vsak po 32 stanovanj in stane vsak 64 milijonov dinarjev. Torej stane povprečno stanovanje v njem 2 milijona dinarjev. Ker stane v Sloveniji sedaj navadno dvosobno stanovanje nad 3 milijone dinarjev, povprečna cena za kvadratni meter se pa giblje okoli 70 do 80.000 dinarjev, ponekod prekoraja celo 100.000 dinarjev, v teh hišah pa stane okoli 59.000, je bilo ob objavi sporočila, da so prva cenena stanovanja pripravljena za vselitev, toliko zanimanje, da so se po poročilu ljubljanskega „Dela“ od jutranjih ur do poznega popoldneva nekaj dni zgrinjali tisoči in tisoči obiskovalcev proti Pobrežju, kjer stoji trije novi bloki. Prišli so šolarji, upokojenci, delavci in delavke iz mariborskih podjetij, mladoporočenci, prišli so ljudje iz Maribora in bližnje okolice, celo iz Ptuj, Ljutomer, Celja, Zagreba in Siska so prišli največji radovedneži.

Stanovanja v novih blokih seveda niso razkošna. Zatrjujejo pa, da so lepa, sodobna, svetla in sončna. Enosobno stanovanje n. pr. ima večji prostor, ki služi kot kuhinja in dnevni prostor ter sobo z ležišči. V kuhinji so električni štedilnik, švedske omare-kredence, štedilnik za trdo gorivo in pomivalno korito. Tla so parketirana. Vsako stanovanje ima še malo shrambo in stranišče. V vsakem bloku je skupna pralnica in sušilnica, v četrtem bloku bodo pa zgradili skupno kopalnico. Med pomankljivostmi novih stanovanj so seveda navajali pomanjkanje kopalnice, vendar so se graditelji stanovanjskih blokov izgovarjali, da za omenjeni denar dveh milijonov dinarjev kopalnice ni mogoče predvideti. Ta nedostatek bodo z manjšimi stroški odstranili na ta način, da bodo v prostore WC postavili napravo za prho. V novih blokih bodo pa stanovanja imela tudi kopalnice in bo podjetje blok z 20 stanovanji zgradilo za okoli 60 milijonov dinarjev. Stanovanje bo stalo povprečno 3 milijone. Kritikom, arhitektom in projektantom, ki so se

o gradnji ceneni stanovanj „izražali psmehljivo“, pisec poročila o graditvi ceneni stanovanjskih blokov v ljublj. „Delu“ odgovarja z ugotovitvijo, „da še mnogi delavci stanujejo v barakah, vlnih kletih, podstrešnih izbah in celo v nemških bunkerjih“. Za tiste, ki bodo prišli „iz barake ali kleti v to stanovanje bodo mislili, da so v raj“, kajti tokrat da se je zgodilo, da so zgradili „prvi sodobno stanovanje za žep skromnega delavca“.

Če pomislimo, da je doma znesek 2 milijona dinarjev ogromen znesek, potem lahko vidimo kako silno podraži vso stvar državnemu birokratizmu, ki je bobnotno razvit zlasti še pod komunisti. Če bi bila graditev stanovanjskih blokov in ostalih stanovanjskih hiš prepušča svobodni privatni iniciativi, bi doni delavstvo lahko imelo več takih „rajev“, kot jih omenja pisec članka o uspehu mariborskega stavbnega podjetja Konstruktor in še za mnogo nižjo ceno.

Pesmi Giacoma Leopardi-ja, slovitega italijanskega pesnika, sodobnika Præferra, Puškina in Mickiewicza, so izšli v slovenskem prevodu, ki ga je oskrbel pesnik Alojzij Gradnik. Izdala jih je Cankarjeva založba. Je to že drugi prevod Leopardijevih pesmi, kajti pred leti je njegove pesmi v slovenskem prevodu izdal Ciril Zlobec.

Na zadnjem občnem zboru Združenja dramskih umetnikov v Sloveniji so se med drugim pritoževali, da imajo „pristojni forumi v Mariboru premalo razumevanja za gmotne potrebe gledališč in da sta zlati v Celju, pa tudi drugod zaradi maloštevilnega ansambla in prevelike zaposlenosti v nevarnosti imetniška kvaliteta in izdržljivost igrakov“.

Udeležba razstavljalcev na letošnjem spomladanskem zagrebškem velesjemu od 13. do 22. aprila bo še večja, kot je bila v prejšnjih letih, kajti že do decembra meseca se je prijavilo nad 900 domačih in inozemskih razstavljalcev iz 15 držav.

V Ljubljani je bilo posvetovanje predstavnikov konference Družina in gospodinjstvo pri republiškem svetu Zveze sindikatov za Slovenijo in Zveze prijateljev mladine Slovenije, katerega namen je bil osvetliti problem proizvodnje, uvoza in prodaje dobrih otroških igrar. Udeleženci posveta so naglašali, da je problem dobrih otroških igrar silno važen, ker je igrača enakovredna drugim vzgojnim sredstvom ter ji je zato treba posvečati vso pozornost.

Na eni zadnjih sej obeh zborov občine Ljubljana-Siška so razpravljali o urbanističnem programu za to občino, ki je seveda le del urbanističnega načrta za celotno Ljubljano. Načrt predvideva področja za nizke, srednje in visoke zidave, za industrijske gradnje, pa tudi zeleni pas in rezervat za razširitev cestnih površin. Tako je n. pr. od pivovarne Union na Celovski cesti pa vse do šent Vid predviden pas visokih stavb za javne, kulturne, zdravstvene in gospodarske ustanove. V vseh velikih stavbah grade tudi garaže in sicer tako, da računajo en avto na 10 oseb. Področje stare šišenske cerkve sv. Jer-

neja z zelenim ozadjem je zaščiteno kot kulturni spomenik.

V Slovenj Gradcu so imeli v začetku februarja razstavo sodobnega koroskega slikarstva in kiparstva. Na otvoritev razstave je 4. februarja prišel iz Celovca tudi koroski deželni glavar.

Na akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani so dobili letošnje Preernove nagrade Metka Leskovšek, Anton Slednjak in Alenka Boletova.

V počastitev Prešernovega dne ob obletnici njegove smrti je bila spominsko praznovana tudi v vseučiliški knjižnici v Ljubljani. Upravnik te knjižnice dr. Mirko Rupel je odprl razstavo „Kulturno življenje v Sloveniji pred sto leti“. Razstavo sta pripravila prof. dr. Janez Logar in Branko Berčič.

V železnici na Jesenicah so imeli pedavjem ženske delovne sile ugotovili, da je med 3790 zaposlenimi ženskami le 1030 žensk z nižjo strokovno izobrazbo. Ugotovili so, da so temu precej blizu ženske same, ki gledajo le na to, da se čimprej zaposle, ne mislijo pa dosti na strokovno usposabljanje.

Umrli so v Ljubljani: Martin Renko, Marija Gabriil, roj. Merčun, Adolf Mikuš, Karel Pivk, upok., Minka Reya, roj. Križman, Cirila Maurič, roj. Jensenko, Karel Kavčič, upok., Ivo Gojak,

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnostne novice

P. Silvina Eiletz, jezuitski pater vzhodnega obreda, se je nedavno vrnil iz Evrope, kjer je najprej na rimski Gregorijani dokončal teološke študije, nato pa nadaljeval študij sociologije v Zahodni Nemčiji, v Buenos Aires, kjer so mu jezuitski predstojniki v centralni hiši El Salvador v ul. Callao dali mesto prefekta in spiritala za dijaško mladino. Drugotna zaposlitev p. Eiletza je pa njegova pomoč v buenosaireski ruski katoliški misiji, ki jo vodi tudi slovenski duhovnik vzhodnega obreda g. dr. Pavel Krafnik.

G. p. Silvina Eiletza ob njegovi vrnitvi v Bs. Aires, kjer žive tudi njegovi starši ter bratje, tople pozdravljamo in mu želimo pri njegovem delu pri vzgoji mladine veliko uspehov in božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini Jožeta Čampe in njegove žene ge. Lofjke, roj. Draksler v Slovenski vasi so dobili sina. Srečni družini naše čestitke!

Poroka. V soboto, 24. februarja 1962 sta se poročila v Santiagu de Chile Ivan Pavšič in gđc. Ivanka Grošelj. Čestitamo.

RAMOS MEJIA

Občni zbor Slomškovega doma

Dne 17. marca se je v prostorih novega doma vršil prvi letni občni zbor Slomškovega doma. Občni zbor je vodil predsednik Janez Brula. Po molitvi in uvodnih pozdravnih besedah je tajnica Anica Breznik prečitala zapisnik ustanovnega občnega zbora. Zapisnik je članstvo odobrilo. Člansivo je z za-

GORIŠKI NADŠKOF ODPSTOPIL

V soboto, 10. marca, je goriški nadškof msgr. Ambrosi povsem nepričakovano sklical stolne kanonike na izredno sejo ter jim sporočil, da je zaradi bolehnosti zaprosil sveto stolico, naj ga odvede od dolžnosti goriškega nadškofa. Papež je njegovi prošnji dne 15. februarja ustregel in ga razrešil vseh dolžnosti goriškega nadškofa. Na izredni seji stolnih kanonikov je nadškof Ambrosi stolne kanonike obvestil, da se odpoveduje goriški nadškofiji, vodil jo bo pa še nekaj časa, dokler papež ne bo imenoval njegovega naslednika, kot apostolski administrator.

Nadškof Ambrosi je vodil goriško nadškofijo 11 let. Prevzel jo je po smrti nadškofa Margottija.

Julij Čemoga, zatvorničar, Marija Prosen, roj. Svete, Vladimir Kuret, v. kmet, svetnik v p., ing. Marijan Sajovic, prof. Tehniške šole za kemijsko, metalurško, rudarsko in lesno industrijsko stroko in Štefan Sedmink v Zgornjih Rojaj, Minka Vidmar, roj. Terpine v Kamniku, Stanko Venko, kopaški pom. v Trbovljah, Angela Zvan, roj. Mozetič na Črnučah, Rajko Vrečar v Celju, Marija Twrdy, roj. Brunskole v Ivančni gorici, Miha Krušec, klep. mojster v št. Vidu, Alojz Verdikon na Jesenicah, Ivan Kreft v Vidmu ob Ščavnici, Angela Turk, roj. Gnidica v Laškem, Julijana Lamut, roj. Cater v Celju, Rajko Vrečar, šolski upravitelj v p. v Zalcu, Alojzija Nose, uslužbenka Zdravstvenega doma v Ribnici, Uršula Valenčič v Trnovem pri Ilirski Bistrici, Stane Klančnik v Sp. Dupljah, Zofka Krečič, roj. Železnica na Ježici in Marija Cestnik, roj. Suhadolnik v Piranu.

nimanjem poslušalo kratka in jasna poročila odbornikov. Predsednik Brula je orisal potek dela zadnjega leta, tajnica pa je podala v zgoščen obliki poročilo o tajniških poslih in delovanju celotnega odbora. Poročali so še blagajnik V. Tomazin, gospodar M. Potočnik, kulturni referent M. Šušteršič. O Slomškovem mladinskem odru je poročala ga. Ema Kessler-Blejčeva. Prav tako je ga. Ema Kessler-Blejčeva podala pregled stanja in financ bara. Javoršek Jože je občnemu zboru sporočil, da so blagajniške knjige v popolnem redu.

Odboru je bila dana razrešnica. Tajnica je prečitala besedilo dogovora med domovi in osrednjim društvom Zedinjena Slovenija. Dogovor je bil soglasno potrjen. Na predlog Janeza Brule so navzoči sprejeli sklep o povečanju odbora.

Sledile so volitve novega odbora, ki si je na svoji prvi redni seji že razdelil funkcije. V odboru so: Brula Janez, predsednik; Potočnik Matevž, I. podpredsednik; Javoršek Jože, II. podpredsednik; Tomazin Jernej, tajnik; Marin Tone, finančni referent; Bohinc Valentin, blagajnik; Tomazin Vinko, gospodarski referent; Holozan Franci, kulturni referent; Šušteršič Marijan, organizacijski referent; Maček Matjaž, prireditveni referent; Javoršek Tone, športni referent; Franci Tomazin, šeme Jože, Babnik I., Potočar, Zupan H. ml., Svetlin K. in Čec J., odborniki. V

Vsak teden ena

MI VSTAJAMO

Anton Askerc
 Mi vstajamo! In vas je strah?
 Pokaj tako hrumite?
 Slovana se bojite?
 Teži vam dušo huda vest?
 In vest vam stiska jezo pest?
 Bojite se osvete
 od množice neštete?
 Mi vstajamo! Ni ljubo vam?
 Mi vstajamo gotovo
 v življenje svetlo, novo.
 Nič več ni drag nam splanja mrak,
 na delo vodi nas korak.
 Noč temna je za nami,
 svobode svit nas drami!

Mi vstajamo... Poslednji čas!
 Mi nečemo umreti!
 mi hočemo živeti!
 Iz svojih vstajamo moči,
 četudi smo pozni, mladi:
 Kaj uk je zgodovine?
 Bodočnost je mladine.

Mi vstajamo, mi vstajamo!
 Če še tako hrumite,
 če še tako kričite!
 Pokaj tako jezite se?
 Nas morda res bojite se? —
 To naša bo osveta:
 napredek in prosveta!

nadzornem odboru sta ga. E. Kessler-Blejčeva in Pergar Franc.

Lista je bila soglasno sprejeta. Predsednik se je v imenu novega odbora zahvalil za zaupanje in prošil za vsestransko sodelovanje. Prj slučajnostih se posegli v debato Janez Krištof, Marin Tone, Bidovec T. in Bohinc Valentin. Razgovor o finančah je bil izredno živahen. Sprejet je bil predlog Pippa in Jeločnika o nujnosti posebne članskega sestanka, ki naj po predhodnem študiju obravnava predloge gg. Krištofa in Marina.

LANUS

Msgr. Janez Hladnik sporoča, da se je zrebanje rife za avto že izvršilo in je bila izžrebana številka 600, ki v splošno zadovoljstvo ni bila prodana. Avto je tako ostal župnji sv. Jožefa in je bil tudi že ugodno prodan.

ZA JASNOST POJMOV IN NAČEL

V številki z dne 26. oktobra 1961 smo pod gornjim naslovom objavili članek, v katerem smo omenili tudi dr. Lujo Leskovarja, predsednika Slovenskega radio kluba v Čikagu. V zvezi s tem je dr. Leskovar poslal našemu uredništvu pojasnilo s prošnjo, da ga objavimo. Tej prošnji dr. Leskovarja rade volje ustrezemo. Ker bomo objavili poleg pojasnila tudi dr. Leskovarjevo spremeno pismo, v današnji številki pa nj prostora, bomo to storili v prvi naslednji številki.

Uredništvo Svobodne Slovenije

KAJ PRAVITE?

„Zvezda srebrna“ je severnoameriška pesem: South of the border. Glasba: Jimmy Kennedy in Michael Carr. Copyright MCMXXXIX for all Countries by the Peter Maurice Music Co. Ltd. Editores exclusivos en Sud América Ricordi Americana S. A. E. C., Buenos Aires (Florida in Viamonte). Pesem se je pela v Sloveniji že leta 1939. — Jadran S. R. L.

razpadla sama od sebe in da bo potem dano na voljo emigraciji ali domačim političnim silam, da bi se po mili volji razgovarjali in urejevali. Če je pod sedanjimi zunanepolitičnimi odnosi v svetu vojna izključena, je izključeno tudi rušenje režima z vojsko od zunaj, kakor je bilo to leta 1918. Pri takem stanju stvari je sprememba režima mogoča samo z borbeno akcijo notranjih sil. Naivno je misliti, da Titu ni mogoče najti naslednika; prav tako kot se ga našli za Stalina v Sovjetski zvezi. Naivno je verjeti, da bo kar tako dal iz rok oblast režim ali da bo razpadel, v katerem je z raznimi privilegiji povezan med seboj nad en milijon ljudi. Zato je sprememba režima doma lahko dolga in težka, postopna ali burna. Nanjo emigracija lahko vpliva samo, če se mu bo prilagodila, se vanj zajedla in šla z njim vzporedno. Vse napovedi v tem pogledu so negotove, prepletene z željami, ne temelje na dejanskem stanju. Iz globin naroda rastejo novi rodovi in se razvijajo nove sile, ki jih ni še ne poznamo in katerih aktivnosti ne moremo z gotovostjo predvidevati...“

Tako je praktična vrednost emigracije zelo omejena in celo zaradi tega je neobhodna pogoj, da se emigracija prilagodi razvoju v domovini. Dobro vem, da je to nekaj nezasiščenega za politične možgane, ki mislijo še na predvojni način. Toda ravno to je osrednja točka, ki po mojem mnenju

dejansko rešuje tudi vprašanje nastopanja emigracije: opusti časovno in politično zastarele položaje, sprejeti revolucijo kot dejstvo (kar pa ne pomeni, da bi se strinjali z vsemi njenimi pridobitvami in „pridobitvami“), skrbno zasledovati razvoj v domovini, prisluhniti pohođu novih rodov, istočasno pa iskati praktični način, kako bi z moralnim, političnim, gospodarskim in psihološkim pritiskom na široki fronti, toda vedno brez zadnje misli o osebnih koristih, prisiljevali režim, da se humanizira in da bi vse bolj upošteval resnične potrebe in želje naroda, ne pa v prvi vrsti koristi partije. Ne smemo pozabiti, da je režim z ozirom na svojo vlogo v mednarodnem svetu na zelo spoljki poti in da ne more in tudi ne sme biti neobčutljiv za konstruktivno kritiko, katero zasluži. Vse doslej je ta srednja pot zahtevala od režima, da popušča in napravi režim znošnejši. Z doraščanjem novih rodov v državah, ki so bolj potrebne, čeprav ne izključujem, da bomo še doživeli bridka razočaranja.

Pri vsem tem se mi zdí gotovo: Združen nastop emigracije v sedanji obliki ne samo da ni mogoče, ampak je prav tako brez vsakega vpliva na dogodke v domovini, ker bi ta nastop časovno in politično stalno stopical za razvojem. Nobenega dvoma pa ni, da je najprej treba dchititi vlak, ki nam je pred osemnajstimi leti ušel pred nosom.“

IVAN CANKAR

GREH

(Iz cikla „Ob svetem grobu“)

Toplo je bilo in sneg se je tajal na strehah; kapalo je dol in kaplje so se lesketale v soncu. Po cestah so hodili lepo ozlečeni mestni ljudje.

Mati je prišla zgodaj pred šolo. Na velikem prostoru je bilo še vse mirno; okna visoke hiše so se bleščala, in časih se je začul glas učitelja, ki je govoril v šoli z rezkim in zvonečim glasom.

Od daleč je prišla mati; iz vasi je prišla, ki je bila dobre štiri ure od mesta. Njeni škornji — možki škornji, ki so segali do kolen — so bili vsi blatni; tudi krilo je bilo oškropljeno — široko kmetiško krilo z zelenimi rožami. V desnici je imela mati dežnik, in veliko culo, ki je prinesla v njih srajce in par novih škornjev za Jožeta; v levici pa je držala veliki robec in v vozlu je bila shranjena desetica, ki jo je bila prinesla za Jožeta.

Mati je bila trudna in lačna, kupila si ni jutraj nič kruha, zato da je ostala tista desetica celo. Noge so jo bolele in kašljala je; njen obraz je bil suh, globoke jame so bile v licih. Hodila je po trgu gor in dol in je gledala na okna, ki so se bleščala, kakor da bi bila pozlačena.

V šoli je zazvonilo; zvonilo je dolgo, nato pa je nastal šum in ropot. Iz velikih vrat se je usulo vse polno študentov; najprvo tisti mali iz nižjih

razredov — kričali so in se podili po trgu; za njimi večji študenti — stopali so bolj resno in visoko.

In prišel je tudi Jože v gruči tovaršev.

Ugledal je mater — zelenorožasto kmetiško krilo, visoke blatne škornje, rdečo jopo, na glavi pisano ruto, prevečano zadaj, in veliko culo in nerodni dežnik.

„Ali ni to tvoja mati?“ ga je vprašal tovariš.

„To ni moja mati!“ je odgovoril Jože.

Sram ga je bilo zelenorožastega kmetiškega krila, visokih škornjev, rdeče jope in rute in dežnika in velike cule; v tej culi so bile njegove nove srajce, ki jih je šivala mati ponoči, in so kapale solze nanje.

Skril se je v gručo in šel mimo. Mati pa je stala in gledala s skrbnimi očmi. Kmalu pa je šum pomahal, samo po malo so prihajali študenti iz šole; potem je zazvonilo, in vse je bilo spet tiho.

Ze se je mati napravila, da bi šla na stanovanje Jožetovo in da bi tam počakala nanj. Ko je storila par korakov, se je spomnila, da se je morda zamudil kje v šoli, in se je vrnila in čakala.

zid in gledala gor na okna, ki so se bleščala v soncu; čakala je do pol dne. Opoldne je zazvonilo v šoli in tudi zunan je zazvonilo; od vseh strani so se oglašali opoldanski zvonovi. Zašumelo je spet, in iz šole so se vsule goste gručice. Mati je prišla bliže, čisto blizu k velikim vratom in je iskala Jožeta. Ni ga bilo. Vse je spet utihnilo; prihajali so samo še učitelji, bradati, resni, in so se ozirali nanjo.

Zaskrbelo jo je v srcu; prestrašila se je in ji je prišlo na misel, da leži morda zopet bolan doma in da čaka nanjo, da kliče svojo mater. Hitela je na stanovanje in noge so se ji tresle.

Jože je bil doma; sedel je za mizo in imel knjigo pred sabo. Ko je odprla dur, je takoj vstal in ji prišel nasproti.

„Kdaj pa si prišel?“

„Ob enajstih.“

„Kaj me nisi videl, ko sem te čakala?“

„Nisem vas videl!“ je odgovoril Jože.

Popoldne sta šla po mestu, po lepi cesti; vse hiše na desni strani so se praznično svetlele; svetle kaplje so padale od žleba in so tolkle veselo ob kameniti tlak. Jože je spremljal mati, ko se je vračala domov. Tiščal se je blizu k nji in jo je držal za roko. Pri srcu mu je bilo, da bi se skrila in da bi zajokal na glas. Srečavali so ga tovariši in tudi tisti tovariš ga je srečal, ki ga je vprašal pred šolo: „Ali ni to

I Z T E D N A V T E D E N

Za radikalno zboljšanje šolske vzgoje ter gospodarskega in socialnega razvoja v Latinski Ameriki so zastopniki držav tega ameriškega področja na zadnjem sestanku v Čilu sprejeli desetletni načrt. Za njegovo izvedbo bodo imeli na razpolago 34 milijard dolarjev. V tem času bodo dosegli, da bodo v Latinski Ameriki lahko obiskovali šolski pouk vsi otroci v starosti od 6. do 12. let, bodo izboljšali srednješolstvo, ustanovili potrebno število gospodarskih in tehničnih šol ter modernizirali univerze.

V Peruju so odkrili komunistično zaroto. Levičarski prevratniki so imeli namen motiti s terorističnimi dejanji volilno kampanjo. Navodila in sredstva za teroristično delavnost so dobili iz Kube.

Gvatemalska vlada je obtožila Kubo pred Organizacijo am. držav in pred Organizacijo združenih narodov, da moralno in materialno podpira komunistične prevratnike v Gvatemali.

Na Kubi je komunistični diktator Fidel Castro dobil od sovjetov Lenino nagrado za „mir“. V govoru je ob tej priložnosti naglašal, da sovjetski

atomski poizkusi „utrjujejo mir“, ameriški da ga pa „rušijo“. ZDA je napadla tudi zaradi odpošiljatve ameriških častnikov v Gvatemalo, kjer naj bi pomagali uničiti „domovinske borce proti Ydigorasovemu režimu“. Castro je istočasno tudi zagrozil, da „Kuba ne bo kriva, če bo v Argentini izbruhnil oborožen odpor, kajti ameriški imperializem da je privedel argentinski narod do te skrajnosti.

Na Kubi je prehrana ljudstva vedno težja, kajti pomanjkanje živil je vedno bolj občutno. To potrjujejo dolge vrste ljudi, ki morajo po ure in ure čakati na malenkostne količine racionalnih živil. Zaradi tega se je začelo med ljudstvom javljati vedno večje nezadovoljstvo. Tega dejstva ne prikrivajo niti oblasti same. Vlada je zadnje dni izdala odredbo, s katero je prepovedala tudi tajno klanje živine. Za prestopke je določena visoka kazen.

Pred Varnostnim svetom OZN so zavrnilo kubansko zahtevo, po kateri naj bi o izključitvi Kube iz Organizacije ameriških držav razpravljalo še Mednarodno sodišče v Haagu. Angl. delegat sir Patric Dean je navajal, da

ARGENTINA PRED USODNIMI DOGODKI

(Nadaljevanje s 1 strani)

(Nadaljevanje s 1 strani) krivice, pač pa priložnost za razdeljevanje odgovornosti. Dosti je tega, da bi s prstom kazali eden na drugega. Naša Argentina nujno zahteva edinstvo vseh njenih sinov. Prišli smo namreč tako daleč, da se zdi, da nas lahko negativna vprašanja potopijo. Živimo v medsebojnem razbijanju. Toda napočila je ura, ko je treba pozivati in klicati na rodoljubje, napočil trenutek, ko je treba govoriti odkrito in s pozitivnim jezikom. Ne ozirajmo se okoli velike kopice težav. Ne nadaljujmo z iskanjem krivcev, ko smo pa vsi več ali manj krivi. Leta 1955 so oborožene sile in demokrasko ljudstvo priborile za narod možnost življenja v svobodi. Leta 1958 je ista revolucija šla na ulice, da bi se Argentinci, vsi protagonisti evolucije naše začetniške demokracije, začeli učiti začetnih lekcij naše nove republikanske dobe. Leta 1962 pa imamo presenečenje, da je vse izglubljeno. So celo nekateri, ki pravijo, da je treba začeti znova, pri tem pa pozabljajo, da se niso spremenile samo naše razmere, ampak tudi okolje v ameriškem področju, v našem svetu svobode.

V nadaljnjih izvajanjih je prikazoval strahote sedanje politične zmede. Kot zlovček, ki je poznal oblast in poznal tudi njene težave, se obrača na državljane vseh slojev, brez razlike političnega prepričanja in zahteva od njih, da se vsi zavedajo svoje rodoljubne odgovornosti. Od vseh voditeljev pa zahteva večjo pomoč, da bo zgodovina nekoč lahko zapisala, da se je en rod združil, premagal vsa nasprotja, da bi po poti skromnosti, ustave in zakona premagal nevarnosti kaosa, ki se zgrižja nad republiko. Zato zahteva od vseh združenj, da bi mogli najti pravo pot za velike odločitve in pragnati negotovo bodočnost. Od vseh zahteva premirje, ne da bi opustili stražo.

Dr. Frondizi imenuje nove ministre

Med tem, ko je gen. Aramburu imel posvete s politiki in vojaškimi osebnostmi in iskal možnosti za rešitev politične krize in ko so isto delali državni tajniki oboroženih sil, je imel politične posvete tudi dr. Frondizi. Re-

GREH — (Nadaljevanje s 3. strani) tvoja mati? Jožeta ni bilo več sram — zaklical bi na glas: „Glejte, to je moja mati!“

Hodil je zraven matere, na njegovi duši pa je ležal greh in ga tiščal k tlom, tako da so bile njegove noge trudne in težke. Hodil je zraven matere, kakor Judež zraven Kristusa.

Zunaj mesta se je poslovila, in Jože se je bil namenil, da bo pokleknil in da bo skril glavo v njeno krilo: „Mati, zatajil sem vas!“ — Toda ni pokleknil. Ko je bila mati že daleč, je zaklical za njo: „Mati!“

Mati se je obrnila.

„Zbogom mati!“ je zaklical, in tako sta se ločila. Od daleč je še videl, kako je hodila mati počasi po blatni cesti; njeno telo je bilo sključeno, kakor da bi nosila na ramah veliko breme.

Jože je šel domov in je sedel v kot na veliko culo, ki jo je bila prinesla mati, in je zakrč obraz z rokami in je zajokal.

Greh je ležal na njegovi duši, in vse solze ga niso mogle izprati; zdrknile so ob njem, kakor ob trdem kamenju...

Dolgo je od tega, in greh leži na njegovi duši težak in velik kakor prvi dan, in tako je zdaj njegovo življenje vse polno žalosti in trpljenja.

zultat njegovih posvetov je bilo imenovanje novih ministrov. Imenovani so bili za ministre dr. Miguel Hugo Vaca Narvaja za notr. min., dr. Oscar Puggros za min. za delo in soc. zavarovanje, Rudolf Martinez ml. za min. za narodno obrambo, dr. Jorge Wehbe za min. za gospodarstvo, ing. Pedro Pertriz za min. za javna dela in javno službo, dr. Miguel usini ml. za vzgojo in pravosodje, dr. Roberto Etcheparaborda za zun. min., dr. Tiburcio Padilla za min. za javno zdravje.

Vojna mornarica zahteva odstop dr. Frondizija

V nedeljskih jutranjih urah je bil pri predsedniku dr. Frondiziju v Olivosu drž. tajnik za mornarico viceadmiral Gaslon Clement ter mu sporočil zahtevo vojne mornarice, naj odstopi prostovoljno kot predsednik in ustvari možnost za ustavno rešitev krize. Istočasno je dr. Frondiziju tudi dal pismeno svojo ostavko.

Tudi gen. Aramburu predlaga dr. Frondiziju odstop

V nedeljo opolnoči je bil pri dr. Frondiziju tudi gen. Aramburu. Sporočil mu je rezultat svojih prizadevanj za rešitev sedanje politične krize. Dejal je, da je iz razgovorov s predstavniki demokraskih političnih strank in državnih tajnikov oboroženih sil ter ostalih vojaških osebnosti ugotovil, da so vsj mnenja, naj predsednik dr. Frondizi odstopi. Istega mnenja je tudi gen. Aramburu ter ga je dr. Frondiziju tudi povedal. Obenem mu pa tudi dejal, da je prepričan, da bo v svojem rodoljubju to splošno željo zaradi koristi domovine tudi upošteval. Dr. Frondizi mu je pa odgovoril, da ne odstopa in tudi odstopil ne bo.

Pred usodnimi odločitvami

Spričo takega stanja so oborožene sile postavljene pred odločitev, da bodo morale dati rešitev krizi same. Na to usodno odločitev vse čaka. O tem pričajo taki naslovi po časopisih, kot n. pr. „Preživljamo odločilne ure“, „Vstred odklonitve predsednika, da bi odstopil, oborožene sile izvajajo še zadnje poizkuse, predno bodo zrušile ustavni režim“, „Križa: Država na robu zloma“, itd.

Vojnska mornarica in letalstvo skupno zahtevajo odstop predsednika

Položaj v jutranjih urah v sredo je bil naslednji: Predsednik dr. Frondizi je imel številne razgovore s svojimi sodelavci in političnimi prijatelji iz vladne radikalne stranke, ki je znova naglasila svojo solidarnost z njim. Poslanci te stranke so naglašali, da predsednik dr. Guido v nobenem primeru ne bo sprejel predsedstva republike, če bi sedanji predsednik dr. Frondizi moral zapustiti to mesto. Govorili so tudi, da mislijo v tem primeru poslanci vladne stranke zapustiti parlament. Po končnih razgovorih je predsednik dr. Frondizi ostal v predsedstvu vlade in tam prespal noč od torika na sredo.

Drž. tajniki za vojsko, mornarico in letalstvo so ministra za narodno obrambo dr. Martíneza naprosili, naj obvesti predsednika dr. Frondizija, da se isti posem strinjajo s stališčem gen. Aramburuja in da sedaj tudi oni skupno zahtevajo od predsednika naj odstopi. Min. dr. Martínez je to zahtevo drž. tajnikov oboroženih sil sporočil predsedniku dr. Frondiziju, ta pa je ponovil svojo nepreklicljivo odločitev, da ne bo odstopil.

bi Kuba s tako odločitvijo rada postavila na zatožno klop ne samo ZDA, ampak vse ameriške države, ki so včlanjene v Organizaciji ameriških držav.

V posebnem odboru Organizacije ameriških držav za pobijanje komunistične delavnosti na ameriški celini so predstavniki sedmerih ameriških držav. Med njimi je tudi Argentina.

Na Čškem imajo komunisti proces proti biv. podpredsedniku vlade in notranjemu ministru Rudolfu Baraku, češ da je zlorabljal razne fondse.

V Švici je umrl Avgust Piccard. Bil je po vsem svetu znan raziskovalec morskih globin in zračnih višin.

Papež je v Vatikanu izročil kardinalski klobuk osmerim novim kardinalom.

V Sovjetski zvezi so imeli volitve 18. marca t. l. istega dne kot v Argentini. Ker imajo pod komunistično „ljudsko demokracijo“ samo eno listo, zato volilni rezultat ni povzročil take politične krize kot v Argentini. Kajti v Sovjetski zvezi so smeli kandidirati samo pravoverni komunisti in so zato vsi bili tudi izvoljeni na čelu z Nikito Hruščevom. Volilnih upravičencev je bilo 140.022.359, volilo pa jih je 139.057.809 ali 99,95%. Protj je glasovalo samo 746.563 volilnih upravičencev. Volilni komentator je o volitvah zapisal v Pravdi, da se „edino Sovjetska zveza lahko ponaša za volilnim sistemom, ki je splošen, neposreden in enak za vse in da ni nobene kapitalistične države, kjer bi ljudske množice tako enotno in navdušeno glasovale“. Volitve v Sovjetski zvezi da so tudi dokaz, kako „enotno sovjetsko ljudstvo odobrava notranjo in zunanjo politiko“. Volitve so bile istočasno za zvezni svet (parlament) in v Svet narodov (senat).

Nov poizkus za ustavno rešitev krize

Min. za narodno obrambo je izdelal načrt, ki naj bi služil za rešitev sedanje politične krize. Obsega 5 točk in predvideva takojšnje sklicanje parlamenta na izredno zasedanje zaradi sprejetja zakona po katerem bi morali vse dekretne odredbe in zakone poleg predsednika sopolpisovati še poleg resornega ministra tudi minister za narodno obrambo in trije državni tajniki oboroženih sil. Objavo in izvajanje političnega načrta za narodno slogo, sprejetje načrta za narodno slogo sprejetje novega volilnega zakona s proporcionalnim sistemom, prepoved vseh totalitarnih strank in njihovih znakov, nadaljevanje gospodarskega načrta za ozdravitev nar. gospodarstva in končno spremembo zakona o sindikalnih združenjih in zakonov za moralizacijo državne uprave.

Ta načrt je izročil v premislek in izjavo drž. tajnikom za oborožene sile.

OBVESTILA

O vtisih s potovanja po Evropi bo v soboto, 31. marca zvečer ob pol deveti uri predaval č. g. Jože Jurak v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Predavanje bodo spremljale slike.

Šolski tečaj France Balantič. Pričetek ponka bo v ponedeljek, 2. aprila. V nedeljo, 1. aprila bodo pri slovenski službi božji peli otroci šolskega tečaja, po njej pa bo v prostorih Našega doma roditeljski sestanek, na katerem se bodo pogovorili o naših dolžnostih skozi novo šolsko leto in tako podprli delo naših vzgojiteljev, ki se trudijo, da bi nam vzgojili našo mladino v versko-narodni zavesti.

V nedeljo, 1. aprila ob pol 4 pop. bo v Slovenskem domu v Carapachayu čajanka, na katero so vablene vse žene in matere iz tamkajšnje okolice.

Slovenski dom v San Martinu namestnik organiziratelj krojni in šiviljski tečaj v mesecu maju. Interesentke naj se prijavijo pri hišniku vsak dan v času od 18. ure naprej. Tečaj bo brezplačen in bo ob sobotah ob pol sedmih zvečer.

Proslava obletnice blagoslovitve Slovenskega doma v San Martinu bo v soboto, 5. maja in v nedeljo, 6. maja z bogatim soredom. Že danes opozarjamo vse domove, društva in rojake na to našo proslavo. Odbor Slov. doma v San Martinu.

X. Socialni dan se bo vršil v nedeljo, 12. avgusta 1962. Obravnaval bo temo „Stari in mladi“. Prosimo organizacije in društva, da za ta dan ne prireajo drugih prireditev. Stalni odbor za socialne dneve.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini vabj vse borce in ostale rojake na predavanje: „Nabrežina ključ“, problemi naših narodnih manjšin na Primorskem in Koroškem. Predaval bo borec in svoječasn koroški borec ter znani javni delavec g. Janko Jazbec iz Córdobe. Predavanje bo v nedeljo, dne 8. aprila ob 10 dopoldne po slovenski službi božji v Slovenskem domu v San Martinu, ulica Córdoba 129.

PO ŠPORTNEM SVETU

Evropskega prvenstva v kegljarju na ledu so se udeležili tudi slovenski kegljači iz Jesenic in Bleda, ki so zastopali Jugoslavijo. V skupnem plasiraju so se slovenski kegljači uvrstili na tretje mesto za Avstrijo in Nenci, slede jim Italijani in Švicarji. Jeseničan Karel Koblar, lanski evropski prvak v disciplini zblizanja in zblizanja, je ponovno osvojil prvo mesto s 35 točkami. V tekmoivanju na daljavo je zasedel 4. mesto Blejčan Potočnik.

Uspeh jugoslovanske košarke v Beogradu in v Ljubljani sta se nedavno pomerili italijanska in jugoslovanska košarkarska reprezentanca. V obeh tekmah so zmagali Jugoslavo. Dosegdaj so se obe reprezentanci pomerili že štirinajstkrat in je stanje 7:7.

Jugoslovanski košarkarji pa so nato v Mariboru in Ljubljani premagali še reprezentanco Belgije: 84:34 in 83:63. Belgijci niso bili niti malo nevarni, dočim so se Italijani dobro upirali. Sl. cer pa so Italijani dosti močnejši (v Beogradu je Jugoslavija zmagała s 89:77) in so bili na olimpijadi na 4. mestu. Za Jugoslavijo so igrali: Korač, Daneu, Djerđia, Dragoljović, Đurić, Petričević, Nikolić, Gordić, Koračić, Lalić, Radović, Bojović in Jelnika.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

V nedeljo, 8. aprila, ob 16 bo družstvo Slovenska vas v Lanusu uprizorilo v svoji dvorani ljudsko gro

OTROK TATICE

ki jo je iz nemščine priredil M. Radoš in jo v proslavo pisateljeve 70-letnice režira L. Štancer.

DENAR

DOMA: je nerodoviten NALOŽEN: Vam bo prinašal obresti in finančno krepil slovensko skupnost.

SLOVENSKA HRANILNICA

z o. z.

Alvarado 350 Ramos Mejja Uradne ure ob sobotah od 16—20 Šest let solidnega poslovanja s prihranki rojakov

SEME BIDOVEC
Av. DE MAYO 2416 RAMOS MEJIA
Vse za dom
Na dolgoročno odplačevanje

7. SLOVENSKI DAN

na Belo nedeljo

29. aprila 1962

V POMOČ POTREBNIM BRATOM

V OKREPITEV SLOVENSKE SKUPNOSTI

V POJACANJE SLOVENSKEGA BRATSTVA IN SLOGE

Vabijo

ZDINJENA SLOVENIJA

z vsemi sodelujočimi slovenskimi domovi in društvi

Prijateljem in znancem sporočava, da je 2. marca t. l. dotrpelo blago srce našega ljubega, nadvse skrbnega ata, gospoda

MATIJA ŠEMROV

Za njim žalujejo v domovni: žena Ana, roj. Zalar, hči Lada, por. Puc, sin Miro; v Argentini pa: hčerki Anica in Olga, por. Omahna ter ostalo sorodstvo.

Rakek — Buenos Aires.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración: Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, T. E. 69-9503 Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentino \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

1. APRIL

MLADINSKI IZLET

Ob 8 mladinska sv. maša v Slovenski hiši, nato odhod v Parque perreyra. Vabita mlad. organizacijo.

NAJNOVEJŠE HLADILNIKE

BLED

ter vse ostalo za hišo in dom Vam nudi vedno po najugodnejših cenah

Novak

Cerrito 2245 Lomas del Mirador